

SUBIRANOTASUNA LEHIAN

Mahai-ingurua

Genozidioa Palestinan, Ukrainako gerra, eraso inperialista Venezuelan eta Groenlandiako baliabideak espoliatzeko inbasio mehatxua. Egun, ez da giro. Konstatazio bat: subiranotasuna galtzen ari gara. Ipar globaleko inperialistek estatu eta nazio txikien subiranotasuna urratzen eta baliabideak ebasten jarraitzen dute, lurraldearen, herrien, gorputzen eta bizitzaren gainetik. Trumpen itzulerarekin, subiranotasuna, protekzionismo ekonomikoa eta ideologia supremazista eta kontserbadorea eztabaidaren erdian jarri dira. Noski, kapitalaren interes erreakzionarioarekin lotuta. Gaur arteko, gutxi batzuen eta potentzia nagusien kapitalaren metaketa bultzatu asmoz, *gehiengoen* (herrien, lurraldeen, lan esku prekarioenen, arrazializatuen, emakumeon*... ikusezin guztion) subiranotasuna lapurtuz. Sistema kapitalistak, inoiz baino gehiago, bizitzaren aurka eta kapitalaren metaketarako bidean jarraitzen du.

Testuinguru horretan zerbait gertatu da 2025. urtean: II. Mundu Gerraz geroztik eraikia zegoen nazioarteko arkitektura eta araubidea zartatu da. Aurreko hamarkadetan garatutako globalizazioaren -betiere neoliberal, ekonomikoa, finantzarioa, kulturala...- eta ustezko garapen amaigabearen -noren bizkar?- ideiak zartatu dira. 2025eko gertakariak beste testuinguru global bateranzko trantsizio autoritario eta biolentzia erakusten dute, non subiranotasunaren eta babes juridikoen berme guztiak ezabatzen diren. Egun, nazioarteko konpromisoen eta araubidearen markoak higatu dira, eta honek indarraren legea, inpunitatea eta indar patriarkala norma bihurtu ditu.

2025. urteko Euskal Herriko koiunturan agerikoak izan dira nazioarteko gertakari hauen ondorioak eta erreplikak. Gurea gainera aitortza eta gaitasun politiko osoa ez duen herria izanik,

babesgabetasun-egoera handiagoa du eta burujabe eragiteko gaitasun txikiagoa du. Ondorioz geure gorputzen, bizitzen, herriaren, hizkuntzen, baliabideen, legeen... subiranotasuna joko zelai bilakatu da.

Zer gertatu da 2025 honetan? Euskararen normalizazio-politiketan esku-hartze judizial etengabekoa honen adibide da. Eredu sozio-sindikalean, gehiengo sindikalak lanbide arteko soldata eta, oro har, lan eta ekonomia politikak Euskal Herrian erabaki daitezzen eskatu du; euskal pentsionistek pentsio minimoak hemen erabakitzearen beharra azpimarratu dute. Euskal lurraldeek egiazko alde biko *berdintasunezko* harremana eskatu dute estatu frantsesa eta espainolarekin. Botere zentralaren eta estatu sakonaren oihartzunek iraganeko mamuak esnarazten dituzte, batetik emakumeon* burujabetza zalantzan ezartzen (abortu eskubidea zalantzan, indarkeria matxistaren ukazioa, transfobia...) eta, bestetik, gu bezalako nazio ez aitortuentzat/subalternoentzat ukazio osoaren mehatxua zabalduz, eta honen aurrean, nazio aitortza eta *Herri Libre bat!* izateko aldarrikapena kaleetan, frontoietan eta zelaietan presente egon da.

Talaia Feministatik egiten dugun koiuntura azterketara hipotesi bat ekarri dugu: subiranotasuna galtzen ari gara eta subiranotasunaren aldarrikapena lehia politikoaren erdigunean kokatu da. Emakume* feminista soberanistaren kokalekutik, ezinbestekoa zaigu gertatzen ari den honetaz gogoetatzea: nola ulertzen dugu subiranotasuna bera?, zer gertatzen ari da?, nola irakurtzen dugu testuinguru hau euskal emakume* feminista subiranistok?, zein posizio politikoak ditugu subiranotasunaren lehia horietan?, nola eragiten digu?, zein ondorio ditu euskal emakumeontzat* subiranotasunaren galtze honek?

Talaia Feminista Unean, hausnarketa-formatu ezberdinetatik helduko diogu gaiari:

Mahai inguruari hasiera emateko, subiranotasunaren, boterearen eta erabakitzeko eskubidearen - eta gaitasunen- inguruko eztabaida bera problematizatzen saiatuko gara. Horretarako, Uzuri Aboitiz-ek subiranotasun feministaren pentsamendu-markora hurbilduko gaitu. Subiranotasuna gure bizitzen gainean erabakitzeko gaitasunen zein askatasun esparruen berreskuratze prozesu moduan ulertuta.

Bestetik, solasaldi bat izango dugu Ainhoa Etxaide eta Kizkitza Gil de San Vicenterekin. Subiranotasunaren eztabaidan euskal feministon kokalekutik sakonduko dugu. Jada aipatutako galderei erantzuten saiatuko gara: zein da Euskal Herriaren gaitasuna eta zein ondorio du subiranoa ez izateak?, nola eragiten digu honek?, zeintzuk dira emakumeen* askatzerako edo Euskal Herria feminista baterako trantsizioan behar ditugun subiranotasunak?, edo alderantziz, ze trantsizio feminista behar dugu subiranotasunerako?, ze botere?, ze beharrak ditugu?, norekin egin nahi dugu trantsizio feminista?, eta momentu honetan, non gaude?, ze posizio politikoa dugu koiunturan gertatzen ari diren subiranotasun lehia horien aurrean?, nola kokatzen gara estatus politikoaren eztabaidetan?, zein posizioa dugu emakume* feminista subiranista bezala?

Azkenik, plenarioan eztabaida bultzatuko dugu. Ariketa laburra izango da: nola eragiten digu soberaniaren falta honek?, zer egin beharko genuke gure botere eta erabaki gaitasunean sakontzeko?, norekin egin beharko genuke?